

Slovenski REPUBLIKANEC

(prej Avtonomist)

Glasilo Slovenske Republikanske Stranke kmetov in delavcev.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Breg. št. 12. II.
Telefon 119.

Izhaja vsak petek.

Mesečna naročnina 5 Din. - Cene oglasov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Pri malih oglasih vsaka beseda 50 par.

Št. 14.

Ljubljana, dne 10. aprila 1925.

Leto V.

Kaj hočemo? Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega slovenskega ljudstva!

Kam so privedli slovensko ljudstvo?

Stojimo tik pred važnimi dogodki.

Politična situacija v državi se je naglo preokrenila. To je za našo miselnost nekakšno presenečenje, toda na Balkanu je bilo vedno tako. Nova taktika HRSS je postavila v Belgradu takorekoč vse na glavo in razni »politični voditelji« delajo velike oči, ves njihov koncept je postal preko noči neporabljen in brezpredmeten. Danes je jasno, zakaj je lanska Davidovičeva-Koroševa vlada morala odstopiti. Davidovič ni bil zastopnik večine Srbov in zato mu ni bilo dopuščeno, da bi on sklenil sporazum med Srbi in Hrvati. Zadnje volitve so prinesle Pašičevim radikalom še več poslanskih pooblastil v Srbiji. In sedaj so začeli oni, to je radikali s »sporazumaškim« programom. Na obeh straneh se išče tiste ravne črte, na kateri bi se srečali Srbi in Hrvati. Ker pa živimo na Balkanu, moramo računati tudi z njegovimi običaji. V političnem življenju pa je tam tako, da se takoj odpro vsa vrata za vstop v vlado, kakor hitro je dana le možnost razgovorov med strankami, ki prihajajo v poštev. In tako lahko morda računamo, da bomo že v dogledni dobi imeli v Belgradu novo vlado, ki jo bodo sestavljali srbski radikali in hrvaški republikanci. Na tem — pravijo — se dela z vso naglico in opreznostjo.

Današnji položaj Slovencev.

Danes ima največ poslanskih pooblastil v Sloveniji »Slovenska ljudska stranka«. Ta stranka ni priljubljena ne med Srbi ne med Hrvati. Ne Srbi in ne Hrvati nočejo ničesar slišati o klerikalizmu, ki je politična smer čisto svoje vrste in ki nima nič skupnega z tisto neodvignoto notranjo narodno in ljudsko politiko, za katero gredo i Srbi i Hrvati. Ti so svobodomiselní.

Danes so Slovenci zastopani v vladi le po »Samostojni demokratični stranki«, to je po g. dr. Zerjavu. Če pride do sedelovanja med Srbi in Hrvati, utegnejo biti tudi demokrati porinjeni v opozicijo. S tem bomo vsi Slovenci, to je vse njihove stranke postavljene »pod kap«.

Kdo je krivec?

Krivec za to pa je tista stranka, ki ima največ poslanskih pooblastil v Sloveniji in ki toraj vodi odgovorno politiko za Slovence v Belgradu. To pa je SLS. Njeni vodniki delajo takšne politične napake že od 1. 1918. dalje, da smo to že doslej prav močno občutili na svoji koži in bomo še bolj. Ta stranka se sedaj brani očitka, da je klerikalna in je to za njo zanikal zadnjič v parlamentu v svojem govoru »krišćanski socijalist« g. dr. Gosar. To je bil zelo neroden poskus, zakaj že v parlamentu samem so videli Srbi in Hrvatje, da jih je med 20 poslancev nič manj kot 7 duhovnega stanu. Ves svet vé, da so glavni uredniki SLS časopisja vedno le duhovniki, da so zasedena mesta njenih političnih tajništva le z duhovniki, da ga ni odbora v njihovi gospodarski organizaciji, v katerem

ne bi bilo duhovnika itd. Zakaj povemo to? Ne zato, da bi obsojali s tem duhovski stan ali pa duhovnike pri javnem delu, temveč to povemo samo zato, ker je to res! In če je to res, potem resnično ne vemo, zakaj se SLS tega hoče nekako sramovati in zanikavati znana dejstva. In naravnost smešno je, če hočejo tisti slovenski poslanci, ki so duhovniki, v Belgradu to zakrivati tudi s tem, da so tam doli običeni tako, kakor vsak drug civilist in da si snamejo ali pa nataknejo kolar šele pri Dobovi ali Brežicah!

Zakaj jih ne marajo?

Že pred zadnjimi volitvami je bilo znano razpoloženje srbske javnosti, da se v Belgradu z SLS ne bo nihče resno razgovarjal glede Slovenije in Slovencev v obče. Zakaj ne? Zato, ker pravijo tam doli, da s »klerikalci« nočejo imeti nobenega opravka. Pod besedo »klerikalizem« pa tam doli v Belgradu, kakor tudi v Zagrebu, ne razumejo udejstvovanja duhovnikov v javnem življenju, ampak tisto neodkritosrčnost in dvoletnost, ki jo v politiki že vsa leta od 1918. l. se uganja SLS pod vodstvom g. dr. Korošca. Že 1. 1918. so Srbi vedeli, da je g. dr. Korošec katoliški duhovnik, pa so ga kljub temu silno spoštovali. S svojo nelojalnostjo, neodkritosrčnostjo in zahrbtnostjo pa je to spoštovanje in ves svoj veliki ugled lahkomišelnostjo napravil. Zadnje leto pa je SLS zapravila vse simpatije tudi pri Hrvatih. Danes je popolnoma osamljena. Na eni strani se je SLS vezala s Hrvati pri raznih političnih nastopih, na drugi strani pa ni mogla najti dovolj krepkih psovk, s katerimi jih je obkladala doma v Sloveniji. Zato SLS nihče več ne mara in je kljub svoji številni moči brez vsakega političnega vpliva za Slovenijo. Tako se ne sme delati!

Kaj sedaj?

To osamljenost SLS bodo Slovenci morali drago plačati. Slovenci imajo z njo parlamentarno zastopstvo, ki jim veliko več škoduje nego koristi. Ravno nasprotno od tega se bo vedno zgodilo, kar bo hotela in zahtevala SLS.

Tako pa ne sme ostati. Tisti volilci, ki so za ljudsko vlado, pa niso klerikalci, zahtevajo, da se tej osamljenosti in brezpomembnosti, v katero je privedla SLS slovenski narod, napravi konec. Konec pa je mogoče napraviti danes samo na ta način, da se tiste ljudske stranke, ki so same po sebi prešibke, da bi mogle zastopati celotno slovensko ljudstvo, združijo v močno falango, ki bo poskušala popraviti napake naše politične nesreče — to je Koroševе stranke!

Bolj kot kdaj poprej spadata slovenski kmet in delavec skupaj, da moreta odvrniti pretečno nevarnost, da bomo ravno mi Slovenci plačali predstojeci »sporazum« med Srbi in Hrvati. To je največji »vspéh« našega dičnega političnega »voditelja«, g. dr. Antona Korošca!

Dvanajstine.

Po končani verifikacijski razpravi je vlada predložila parlamentu zakonski načrt o takozvanih »dvanajstinah«, ker zaradi pomanjkanja časa ni mogla spraviti pod streho rednega državnega proračuna. Vlada sme (oziroma bi smela) namreč izplačevati iz državnih dohodkov samo tiste svote, ki jih dovoli parlament. Od prejšnjega parlamenta dovoljeni proračun za leto 1924./25 pa je veljal le do 1. aprila t. l. in ker parlament novega proračuna za leto 1925./26. še ni odobril, bi s 1. aprilom vlada ne smela nobenega denarja več izplačati, pa tudi nobenega davka pobirati, kar bi povzročilo v državnem gospodarstvu seveda velik nered. Da se temu izogne, je vlada predložila parlamentu delni proračun. Ta proračun obsega sledeče točke: 1. Za vsak mesec toliko, kolikor znaša dvanajstinski del celoletnega, za prejšnje leto od parlamenta dovoljenega proračuna (odtod imé »dvanajstine«), 2. Za vsak mesec gotov znesek novih kreditov, kar pomeni nove ali pa zvišane stare davke in 3. Odobritev onih izdatkov, za katere je vlada tekom volitev od parlamenta ji dovoljeni proračun prekoračila.

Za enkrat je vlada zahtevala odobritev štirih »dvanajstin«. Če pa redni državni proračun ne bo izgotovljen in odobren tekom štirih mesecev, bo zahtevala vlada odobritev zopet novih »dvanajstin«.

Novi davki.

Vlada je zahtevala v začasnem proračunu poleg starih kreditov še nove kredite, in sicer v znesku 660 milijonov dinarjev za štiri mesece. Tako velikih novih izdatkov pa ne more vlada pokriti z dosedanjimi davki. Zato je zahtevala nove davke. Med novimi davki je najvažnejše zvišanje invalidskega davka in pa davek, ki ga bodo morali plačevati vsi ročni delavci. Ti bodo morali plačevati dva procenta svojega zaslužka v državno blagajno. Kdor zasluži dnevno 100 kron, bo moral dati dve kroni na davek. Dotične zneske bo moral delavec odtegniti delodajalec. Ker je v Sloveniji razmeroma največ ročnih delavcev (rudarjev itd.), bo posebno Slovenija ta davek prav močno občutila.

Glasovanje za nove davke.

Vladna večina, ki jo tvorijo samostojni demokrati, je nove davke po kratki razpravi odobrila. Vsi ugovori opozicije niso nič izdali.

Kakor doslej, bodo porabili tudi v prihodnje ogromno večino starih in novih davkov za potrebe južnih krajev. Na Hrvaško, v Vojvodino in v Slovenijo bo prišlo prav malo davčnega denarja nazaj! Drugod je navada, da vlade več ali manj enakomerno razdele državne dohodke za kritje potreb vseh pokrajin, ki davke plačujejo, pri nas pa še dolgo ne bomo tako daleč. Mi smo enakovredni in enakopravni le na papirju, v praksi pa izgleda naša enakopravnost precej drugačna!

Ravno pri plačevanju davkov in pri razdelitvi državnih dohodkov

Iz parlamenta.

Belgrad, 4. aprila.

na posamezne dele države najbolj občutimo, kako velikansko napako so naredili slovenski politični voditelji 1. 1918., ko so vso oblast, kar so jo imele še posamezne dežele takrat, brez vsakega pridržka izročili centrali v Belgradu!

Danes ne pomaga nobeno kričanje in nobeno zabavljanje v parlamentu nič več! Današnja opozicija je brez vsake moči in iz njenega položaja je ne morejo rešiti nobeni še tako pikri in strupeni medklici. Nam ne preostaja drugega kakor plačati, kar sklene vladna večina.

Novi zakonski načrti.

Takoj po sprejetju »dvanajstin« je vlada zasedanje parlamenta odgodila do 28. aprila. Velikonočne počitnice bodo torej jako izdatne.

Med počitnicami bodo delali samo nekateri parlamentarni odbori. Vsak zakonski načrt, ki ga hoče vlada predložiti parlamentu, mora namreč najprej predelati poseben odbor ali odsek, ki stvarno vso stvarino premelje. V odborih je mogoče doseči marsikako izpremembo zakonskih načrtov in parlamentu se predloži potem tisto besedilo novih zakonov, ki ga je sprejel odbor v soglasju z vlado. V odborih bodo razpravljali najprej o novem stanovanjskem in o novem tiskovnem zakonu.

Avdijenca Pavla Radiča.

Med političnimi dogodki zadnjih dni, ki so se odigravali izven parlamenta, je najvažnejši avdijenca Pavla Radiča pri kralju.

Že lansko leto, ko je bila na krmilu Davidovič-Koroševa vlada, in ko je bil izvoljen za podpredsednika parlamenta dr. Maček, so govorili, da bo kralj sprejel dr. Mačka v avdijenci. To se takrat ni zgodilo. Danes, po znanih izjavah Pavla Radiča v parlamentu, je bilo mogoča tudi avdijenca pri kralju, ki je trajala nad dve uri.

Ali bo imela avdijenca Pavla Radiča tudi kakšne politične posledice, se do danes ne da prerokovati. Eni trdijo, da bo posledica avdijence ta, da bo preganjanje Hrvatov nehala. Drugi verjamejo celo, da bo prišlo gotovo do popolnega sporazuma med radikali in Hrvati, na kar bi Hrvatje vstopili v vlado in prevzeli pet ministrstev. Črnogledi pa pravijo, da bo tudi avdijenca Pavla Radiča ostala brez posledice, ravno tako kakor njegove izjave.

Na poti do sporazuma?

Največjo pozornost posvečajo polit. krogi razgovorom med Hrvati in radikali in nekateri trdijo, da je stvar že tako dozorela, da bi mogli Hrvatje že koncem maja vstopiti v vlado. To pa ni verjetno. Od izjav v parlamentu do vstopa v vlado je še dolga pot. Vstop v vlado ni odvisen samo od Hrvatov, pa tudi ne samo od radikalov, ampak od obeh. S svojimi izjavami so šli Hrvatje do skrajne meje popustljivosti in s tem so oni dokazali pred vsem svetom, celo na nevarnost očitka kapitulacije, da so pripravljeni podati Srbom bratsko roko. Od radikalov pa je sedaj odvisno, če hočejo ponujani

jim sporazum tudi sprejeti. Svojo voljo, da hočejo ponujani jim sporazum sprejeti, morajo pa radikali ravno tako dokazati za dejanji, kakor so to zahtevali od Hrvatov. Ali pa bodo radikali to tudi storili? To je glavno vprašanje, okoli katerega se vse suče! Če radikali Hrvatom no-

čejo verjeti, Hrvatom ne bo preostalo drugega kot da se vrnejo na staro pot! Stvar je taka, kakor če se dva soseda prepirata. Eden ponudi spravo, magari z žrtvami. Če sosed spravo sprejme, je dobro in prav, če pa ne, gre pravda svojo pot naprej.

in Hrvaško pučko stranko tudi le skupna ideja, in ravno tako dobro vedo, da je celo državna oblast pripoznala Slovenski republikanski stranki njeno samostojnost in neodvisnost s tem, da je ni postavila pod obznanje kakor je postavila Hrvatov.

Tako bodo pa govorili zato, da bodo lahko očitali slovenskim republikancem, da so »republiko zatajili«. Kakor smo omenili že zgoraj, se tako očitane iz monarhističnih ust jako čudno sliši; če bi Hrvatom očital kakšen republikanec, da so se odrekli republiku, bi bilo to razumljivo, toda iz monarhističnih ust je tako očitane smešno in neumno. V stvari sami pa niti Hrvatje niso za večno republikanstva zatajili, kar smo dosti obsežno razložili že v zadnji številki našega lista (priznati, da je monarhija danes tukaj, se še ne pravi, priznati monarhijo za vse večne čase!), še mnogo manj pa smo imeli mi, slovenski republikanci, kakšen povod za to. Vsega tega pa naši nasprotniki ljudem ne bodo razložili, ker tega nočejo storiti, ampak se bodo lagali, da so slovenski republikanci republikanstvo zatajili! Kdor se hoče prepričati na lastne oči, kakšna debela laž je to, naj prebere v zadnji številki »Republikanca« članek, ki ima naslov »Prišel bo dan«. Svoje somišljenike,

zlasti na Štajerskem, pa prosimo, da ljudem stvar pojasne tako, kakor je res.

Svojo trditev, da smo slovenski republikanci »hrvaška filijala«, bodo hoteli dokazati s tem, da je bil nosilec republikanske liste na Štajerskem Stefan Radič. Prosimo svoje somišljenike na Štajerskem, naj ljudem povedo tudi glede te točke polno resnico, da je namreč Stefan Radič bil na Štajerskem nosilec slovenske republikanske liste ne zato, ker smo mi kakšna »zagrebška filijala«, ampak zato, ker so ga zahtevali slovenski republikanski zaupniki iz Štajerske za svojega kandidata. Če bi bili zahtevali koga drugega, bi bil nosilec slovenske republikanske liste na Štajerskem pač kdo drugi! Volje zaupnikov pa mi kot resnično demokratična stranka ne moremo in ne smemo prezirati, ampak jo moramo upoštevati.

Najboljše pa bo, če naši volileci vsakega takega moža, ki bo prišel med nje lagat, krepko primejo za ušesa in ga vprašajo z vsoto odločnosti: »Povejte nam vendar vi sami, kaj da ste vi! Ali ste monarhisti, ali ste republikanci?« Če bodo rekli, da so monarhisti, kar tudi so, jih pustite, če bodo pa lagali, kakor pri volitvah, da so republikanci, jim pa povejte v brk, da so hinavci in laznjivci!

Divide et impera!

»Divide et impera« se pravi po slovenski: Deli in vladaj, t. j. nahujskaj drugega proti drugemu, da se bodo med seboj kregali na žive in mrtve, ti pa izigravaj drugega proti drugemu, da boš mogel vladati nad vsemi.

Te politične metode se je znala izborna posluževati bivša Avstrija, ki je znala z nedosežno spretnostjo netiti prepire med Čehi in Nemci, med Slovenci in Italijani, med Italijani in Nemci itd., sama je pa lepo vladala nad vsemi.

Kakor kažejo razni znaki, ta politična metoda tudi v Belgradu ni neznanca.

Dne 17. marca t. l. je priobčil zagrebški, v nemškem jeziku izhajajoči list »Der Morgen« (= Jutro) članek z naslovom »Zermürbungstaktik«. Članek slove v slovenskem prevodu:

»Iz načina, kako se vlada upira zahtevi, naj bi bili voditelji Radičeve stranke izpuščeni iz zavora, da bi mogli izvrševati svoje mandate, se da sklepati na smernice po katerih se namerava vlada ravnati v notranji politiki.

Radičeva stranka — ali »hrvaška fronta«, kakor bi jo po njenem bistvu lahko imenovali, je hrbenica opozicijskega bloka, in vladi gre v prvi vrsti zato, da to hrbenico oslabi ali pa celo zlomi. Kot pretveza za izvršitev njene namere ji služijo zveze, v katerih so bili voditelji hrvaške fronte z rusko kmečko internacijono oziroma z ruskimi komunisti. To dokazuje dalje tudi ravnodušnost, s katero prezira vlada protipotezo opozicije, da se je namreč Radičeva stranka zavezala prekiniti ne le svoje zveze s sovjeti, ampak tudi vse zveze z inozemstvom sploh.

Račun je zelo priprost: Če bo stranka ostala brez voditeljev ali

celo brez svojega ustanovitelja, bo sčasoma razpadla. S tem načrtom se strinjajo tudi poskusi, razdvojitvi hrvaško inteligenco in hrvaške kmete, in s tem načrtom se strinjajo tudi glasovi, da bodo razveljavljeni le mandati kmečkih voditeljev, ne pa tudi mandati hrvaške inteligence (kar se je med tem že zgodilo, op. ur.).

Radičovo gibanje je postalo srbski radikalni stranki brez dvoma zelo nevarno. Ne zato, kakor da bi to gibanje nasprotovalo narodnemu in državnemu edinstvu, ampak zato, ker je to gibanje velevažno socialno gibanje, ki je zrastle radikalni stranki čez glavo. Da bi se to gibanje kdaj izvrglo v komunizem, je zelo dvomljivo. Razmerje z Moskvom je bilo le vzvod, s katerim naj bi se gibanje dvignilo. Tudi komunistična stranka je bila nekdanje zelo močna — danes je ni več! Zakaj ne bi torej tudi Radičeva stranka doživela iste usode?

Radič, voditelj hrvaških kmetov, je postal voditelj vseh nezadovoljnih v državi. Mi nikakor ne dvomimo, da je za Radiča glasovalo mnogo bivših komunistov in da je Radič prevzel dedščino v takozvanem »komunizmu« zbranih nezadovoljnih. Ni pa tudi nobenega dvoma, da bo to dedščino prevzel zopet nekdo drugi, če je ne puste Radiču. Tu leži jedro problema, ker radikalna stranka nima niti volje niti potrebnih sposobnosti, da bi to dedščino prevzela sama. Taktika razdvajanja hrvaške fronte bi bila morebiti uspešna, toda s to taktiko ni mogoče rešiti zanemarjenih socialnih vprašanj in problemov.

Zato velja za Hrvatov le ena smernica: Vztrajati in ne obupati. Dokler bo trajal boj za pravico, se morajo vsi poskusi razdvajanja izjaloviti, ker je pravica vedno močnejša kakor krivica.

Dnevne vesti.

Vesele velikonočne praznike želim vsem p. t. naročnikom in bralcem uradništvo in uprava.

Velika nesreča v družini narodnega posla. tov. Kelemine. Iz Središča ob Dravi poročajo: Pred poldrugim mesecem je pes narodnega poslanca tov. Andreja Kelemine v Obrežju pri Središču obgnizel v hlevu domačo kravo in bika. Kmalu nato je popadel tudi domačo hčerko in sira. Krava je kazala sumljive znake steklosti. Začela je divjati in tuliti. Iz gobca so ji padale krave pene. Gospodinja je uporab-

ljala razna domača zdravila. Ko je zdravila kravo, se je ranila v roko in tako tudi sebe inficirala. Pred osmimi dnevi so morali kravo zaklati. Zdravnik je zapovedal, da so morali meso izročiti konjedereu. Par dni nato je bik poginil. Tulil je tako, da so ga slišali pol ure daleč. Šele sedaj so se Keleminovi spomnili, da prihaja vsa nesreča od tega, ker je bil pes, ki je obgrizel kravo in bika — stekel. Zivinozdravniki in zdravniki so izvršili natanko preiskavo in dognali, da sta bila bik in krava stekla. Pri

»Oblastne skupščine«.

Minister za notranje zadeve je ta teden povedal, da namerava vlada razpisati volitve za takozvane »oblastne skupščine«, ki bi jih mi rajše imenovali »okrožne zbornice«, že meseca junija.

Mi ne vemo, ali bo vlada volitve res razpisala ali ne, ker ne vemo, kako se bodo razvijali prihodnje tedne politični dogodki v Belgradu. Od tega razvoja je mnogo odvisno. Možnost, da pride res do volitev v okrožne zbornice, pa ni izključena. Zato ne bo napačno, če si okrožne zbornice ogledamo nekoliko s praktične strani.

Zakon o »oblastnih skupščinah« (okrožnih zborih) je že zdavnaj izdelan. Zakon določa za okrožne skupščine jako obširen delokrog. Okrožni zbori bodo morali skrbeti za ceste, za bolnišnice, za mostove. Dalje bodo skrbele za povzdigo kmetijstva, strokovnega šolstva in skoro za vse naprave, za katere so kedaj morali skrbeti deželni zbori. Delokrog oblastnih skupščin bo torej jako obširen.

Če pa bodo hoteli okrožni zbori uspešno delovati, bodo rabili mnogo denarja, ker brez nič mi nič. Okrožni zbor bo moral nekje zborovati. Potreboval bo torej posebno poslopje. Okrožni zbor bo potreboval veliko pisan za okrožno uradništvo, ki bo skrbelo za izvršitev skupščinskih sklepov. Uradništvo bo pa veljalo mnogo denarja. Tudi razne naprave, za katere bo moral skrbeti okrožni zbor, ne bo ravno po ceni. Tu nastane sedaj vprašanje: Odkod vzeti potreben denar?

Zakon o okrožnih zborih določa, da mora dati okrožnim zborom nekaj denarja na razpoložno država. Nekaj pa še mi vse. Tudi je še vprašanje, če bo država v danih razmerah mogla kaj dati, ker so državne blagajne vedno neverjetno prazne. Preostalo torej ne bo drugega, kakor da bodo morali ljudje zopet globoko poseči v žep!

Za obe slovenski okrožji — mariborsko in ljubljansko — bi bila stvar dokaj ugodnejša, če bi bilo še tukaj premoženje nekdanjih dežel Kranjske in Štajerske. Koliko pre-

moženja je odpadlo na slovenski del Štajerske, nam ni zano. Biti pa je moralo precej, ker je ravno slovenski del Štajerske jako lepe denarce znosil v nemški Gradec. Za ljubljansko okrožje pa vemo, da je prineslo s seboj jako lepo doto v novo državo SHS.

Kranjska dežela je bila lastnica raznih poslopij, ki so vredna danes na stotine milijonov sedanjih krom. V kranjski deželi blagajni je bilo tudi jako lepo število dobrih in solidnih vrednostnih papirjev in tudi prav lep kupček gotovine. Vse to je kranjska deželna uprava s pametnim gospodarstvom tekom dolgih let spravila skupaj iz deželnih doklad, in kar se je s temi nakladami napravilo in zgradilo, je neoporečno prava last bivše kranjske dežele oziroma njenih pravnih naslednikov. Pravni naslednik bivše dežele kranjske pa ne more biti država, ampak občine, bivše kranjske, tudi one občine, ki so danes pod Italijo, kajti tudi ti občinarji so plačevali svoje doklade v Ljubljano.

Vse to premoženje je danes neznanu kam izginilo. Nekaj ustanov in poslopij je prevzela država. Kako je država prevzela to premoženje? Ali s kakim pridržkom ali brez pridržka? Nam se vse zdi, da brez pridržka! Zato je jako malo verjetno, da bi bodoči okrožni zbor za ljubljansko okrožje kdaj dobil nazaj premoženje bivše kranjske!

Kakor so gospodje politični voditelji l. 1918. zafurali politično avtonomijo brez pridržka, tako so zagospodarili tudi premoženje bivše kranjske, in če bo danes ali jutri res začel zborovati v Ljubljani okrožni zbor, bo podoben pogorelcu, ki mora začeti graditi svojo hišo popolnoma na novo, ker tudi na to ni za misliti, da bi država odstopila okrožjem vsaj one nekdanje deželne davke, ki se danes stekajo v centralno državno blagajno.

Zato bo prva posledica ustanovitve okrožnih zborov novo, silno obdavčenje. Ali bodo mogli ljudje to prenesti? Če ne, naj se zahvalijo onim, ki so nekdanje deželno premoženje in nekdanje deželne davke brez pridržka prepustili centrali!

Stare laži.

Zaradi nove politične taktike hrvaških republikancev so naši politični nasprotniki vsi iz sebe. Nova pot, na katero so stopili hrvaški republikanci, omogoča namreč Hrvatom aktivno sodelovanje tudi v vladi in ker bi imeli v slučaju zveze s srbskimi radikali Hrvatje in radikali nad dvesto glasov v parlamentu, kar pomenja ogromno večino, so vse druge stranke obsojene na brezplodno opozicijo in na politično brezpomembnost. Tega se vsi zavedajo in zato so zlasti one stranke, ki so vedno bile jeziček na tehtnici, dokler se Hrvatje niso udeleževali v parlamentu, na Hrvatov silno jezne, ker so jim Hrvatje s svojo novo taktiko mogoče za cela štiri leta ali pa še za dalje zaprli pot do vladnih korit in do ministrskih stolčkov.

Na politično brezpomembnost v parlamentu je vsled nastopa hrvaških republikancev obsojena poleg drugih strank tudi Slovenska ljudska stranka in jeza njenih voditeljev na Hrvatov postaja že naravno smešna. Ali ni smešno, če se monarhistični voditelji SLS jezijo, da so se Hrvatje začasno in iz taktičnih razlogov odrekli zahtevi po takojšnji preureditvi države v republikanskem smislu, namesto da bi kot prepričani monarhisti bili veseli, da so se Hrvatje »izpreobrnilo«?

V svoji onemogli jezi pa kuhajo bridko maščevanje. Oni hočejo na Hrvaškem nastopiti proti Radiču z agitacijo za »Hrvaško pučko stranko«, ki naj bi bila nekaka hrvaška SLS. Kako bodo za »pučko stranko« agitirali, si ne moremo prav predstavljati. Ali bodo kot monarhisti agitirali proti Radiču s tem, da bodo ljudem pripovedovali, da so oni še večji monarhisti? Ali pa bodo svoj monarhizem zavrgli in govorili, da so oni republikanci?

V Sloveniji pa pripravljajo hud naskok na slovenske republikance zlasti na Štajerskem. Ali bodo nastopali proti slovenskim republikancem na Štajerskem kot monarhisti ali pa, kakor pri zadnjih volitvah, kot še hujši republikanci, nam ni znano. Eno pa vemo in to že danes lahko tudi zapišemo, da je ne bo volilne laži, ki je ne bi dan za dnem proti nam ponavljali.

Tako bodo vedno in povsod trdili, da so slovenski republikanci navadna filijala zagrebške republikanske stranke. Oni sicer dobro vedo, da je Slovenska republikanska stranka pač slovenska politična stranka, ki ima svoje lastno vodstvo, svoj lasten odbor in svoje lastno glasilo. Oni dobro vedo, da večje slovenske republikance s hrvaškimi samo skupna ideja, kakor veže n. pr. Slovensko ljudsko stranko

hčerki in sinu ter gospodinja se sicer niso pokazali znaki kakšne bolezni, vendar sta morali hčerka in mati takoj na Pasteurjev zavod v Celje, a sina zdravi in mu daje injekcije domači zdravnik. Oče oz. mož je o strašni nesreči zvedel šele v Belgradu ob priliki sej narodne skupščine. Ugledna Keleminova družina naj bo prepričana, da sočustvuje z njo vse ljudstvo.

Zakaj se jezi? Znani belgrajski list »Vreme« se vprašuje: »Zakaj je nezadovoljen vodja slovenskih klerikalcev? Kaj stoji v izjavah g. Pavleta Radića, da je taktni in potrpežljivi g. Korošec izgubil svoje živce? V bistvu je povedal voditelj hrvaške kmečke stranke sledeče: a) priznal je današnje pravno in politično stanje v naši državi ob enem z vidovdanske ustavo kot podlago, s katere ven je treba poskušati sedanje stanje izboljšati; b) priznal je monarhistični sistem v naši skupni državi; c) priznal je državno edinstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev in d) odrekel se je zveze s prevratnimi organizacijami v inozemstvu. — Kolikor je znano, g. Korošec in njegova stranka niso nikdar izjavili, da današnjega reda stvari v naši kraljevini ne priznavajo in so vedno priznavali, da tvori današnja ustava pravno podlago našega državnega življenja, ki mora biti podlaga za vsako nadaljno akcijo. Načelno so bili klerikalci vedno za revizijo ustave, niso ji pa nikdar odrekli veljavnost v praksi. Ko pa je sedaj g. Pavle Radić svečano izjavil, da tudi radićevci priznavajo veljavnost vidovdanske ustave, priznanje, ki ima samo politični, ne pa tudi pravni značaj, je res neumljivo, zakaj je dr. Korošec s tem nezadovoljen. Teško si je tudi misliti, da je voditelj klerikalcev nezadovoljen vsled tega, ker so radićevci priznali monarhistično obliko vladavine pod dinastijo Karadžorđevićev, ker se niti on niti njegova stranka niso nikdar za kaj drugega izrekli kakor za monarhijo z današnjo dinastijo (med volitvami so v Sloveniji govorili ljudem, da so republikanci, op. ur.). Menda njegov monarhizem ni take vrste, da bi se prijetno počutil le tedaj, če obstoji poleg njega še močna republikanska stranka? Da je monarhizem v takem slučaju več vreden, je brez dvoma; da pa tudi klerikalci gledajo na svoja prepričanja skozi taka očala, to je bilo malo verjetno. G. Korošec in njegova stranka tudi nimajo vzroka za nezadovoljnost, ker so radićevci priznali državno edinstvo in se odrekli zvezi s prevratniškimi organizacijami v inozemstvu. Klerikalci se s svojim voditeljem vred niso nikdar izjavili proti državnemu edinstvu in zato jim tudi radićevsko tozadevno priznanje ne bi smelo motiti dobrega razpoloženja. Zato je zelo težavno razumeti nezadovoljstvo g. Korošca, če predpostavljamo, da je res iskren pristaš državnega edinstva, monarhije in legalnih političnih akcij. Vodja klerikalcev je zopet podčrtal svoje stališče, da so Slovenci narod zase in je naglasil znova svoje težnje po avtonomiji. **Značilno je, da g. Korošec koncem 1. 1918. in 1. 1919. Slovencev ni smatral za poseben narod in je znal takrat prav lepo govoriti o narodnem edinstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev.** Zato je malo verjetno, da je njegovo današnje prepričanje iskreno. Ako pa je, potem to znači, da je bilo njegovo prejšnje prepričanje neiskreno, kar za duhovniški poklic g. Korošca ni pohvalno. — Tako sodijo danes o »voditelju slovenskega naroda« radikali v Belgradu.

Razne sodbe o položaju. V ospredju javnega zanimanja stoji danes vprašanje, ali bodo vstopili radićevci v vlado ali ne, oziroma ali se res pogajajo z radikali za sporazum ali ne. Od odgovora na to vprašanje je odvisna usoda raznih političnih strank, ki so danes že v vladi, ali pa čakajo, da pridejo v vlado. Če se radikali res sporazumejo z radićevci na tak ali tak način, imajo skupaj v parlamentu ogromno večino, ker je

**Vsaka otrok pozna
Zlatorog milo!**

**Vsaka otrok pozna
Zlatorog milo!**

vseh poslancev 315, radikalov in radićevcev pa bi bilo 200. V tem slučaju bi se utegnulo dogoditi, da postane taki večini popolnoma nepotreben Pribićević s svojimi samostojnimi demokrati, nepotrebno pa bi bilo novi vladi tudi sodelovanje z Davidovićevimi demokrati, s Koroščevo Slovensko ljudsko stranko in z muslimani. V svojem strahu pred možnostjo takega položaja poskušajo eni in drugi svoje pristaše tolažiti na različne načine. Pribićević tolaži svoje demokrate z zatrdilom, da se radikali z radićevci sploh ne pogajajo, češ, da bi to bilo protislovje samo v sebi, če bi se radikali pogajali s stranko, ki je razpuščena in katere voditelji so v zaporu in poslanci večinoma še nepotrjeni. Kjer pa so nemogoča pogajanja, tam tudi ne more biti govora o kakem sodelovanju v vladi. Če se pa radikali (Pašić) ne pogajajo s Hrvatimi, se morajo opirati še nadalje na samostojne demokrate, ker sami nimajo večine. Tako tolaži Pribićević svoje pristaše. — Na drug način tolaži svoje pristaše Davidović. Njegovi časopisi pišejo, da se radićevci res pogajajo z radikali, toda ne kot posebna skupina, ampak za ves opozicijski blok, tako da bi v slučaju ugodnega poteka in konca pogajanj ne prišlo le do zveze med radikali in radićevci, t. j. do koalicijske vlade, ampak do zveze radikalov s celo opozicijo, t. j. do koncentracijske vlade, v kateri bi bile zastopane vse politične skupine v parlamentu. — Na vse take in podobne tolažbe pa odgovarjajo radikali v svojih listih precej drugače. »Vreme«, ki je znan radikalni list, piše jasno in določno, da se razvija politična situacija popolnoma v znaku sporazuma med radićevci in radikali in da se dela na sporazumu med obema počasi in oprežno. Ob enem zatrjuje, da so vse ovire za doseg sporazuma odstranjene, samo podrobnosti še niso ugotovljene. Pogajanja pa se vrše samo med radikali in med radićevci in ne med radikali in celo opozicijo kot tako. Ta okolnost je tudi napotila dr. Korošca, da je sklenil pričeti proti radićevcem na Hrvaškem in v Sloveniji najostrejši boj. Glavno Pašićevo glasilo »Samouprava« tudi trdi, da se radikali pogajajo z radićevci, odločno pa taji možnost koncentracijske vlade. — Večina listov tedaj le priznava, da se radikali pogajajo z radićevci in z možnostjo ugodnega zaključka omenjenih pogajanj je treba prav resno računati. Če pride med radikali in radićevci res do sporazuma, je gotovo, da bodo oboji tudi vladali. Vladali pa bodo lahko brez Slovencev, skupno s Slovenci ali pa proti Slovencev — kakor bodo hoteli! Danes, ko sklepajo Pašićevi Srbi sporazum z veči-

no Hrvatov, so Slovenci od pogajanj popolnoma potisnjeni v stran, še bolj v stran pa bodo potisnjeni, če bo srbsko-hrvaški sporazum enkrat sklenjen. Pomena sporazuma med Hrvatimi in Srbi, ki bi bil sklenjen (in bržkone tudi bo sklenjen) brez Slovencev, so se začeli zavedati tudi slovenske politične stranke in od dne do dne bolj uvidevajo, da bodo Slovenci v centralnem parlamentu brez pomena, ker njihove pomoči srbsko-hrvaška večina sploh potrebovala ne bo! Dokler bomo imeli centralni parlament in dokler bo v njem odločevala srbsko-hrvaška večina, Slovencev ne bo nič pomagalo, če izvolijo za Belgrad svojih 26 demokratičnih ali 26 klerikalnih ali pa 26 komunističnih poslancev, ker bodo ti vedno obojeni, da bodo morali pohlevno gledati, kaj delajo in sklepajo in odločujejo drugi. Ko bo tako, se bodo tudi slovenskim centralistom odprle oči, da bodo spoznali, kaj pomeni za nas centralizem, odprle pa se bodo oči tudi onim, ki so 1. 1918. izročili vso oblast nad Slovenijo brez vsakega pridržka centrali. V tem oziru piše ljubljanski »Narodni dnevnik« čisto pravilno, ko pravi: »Dogodki zadnjih dni dokazujejo, da se hrvaško-srbski sporazum ustvarja in da ni več daleč dan, ko bo ta sporazum definitivno sklenjen. Kar pa je za nas Slovence posebno pomembno, je to, da bo sporazum sklenjen brez nas in zato mogoče tudi — proti nam.« — Iz tega pregleda je razvidno, da se bližajo za Slovence težki dnevi in da stojimo na pragu jako važnih in dalekosežnih odločitev.

Mrtvilo. V nedeljo dne 5. aprila se je vršilo v ljubljanskem Narodnem domu protestno zborovanje proti novemu tiskovnemu zakonu. Načrt novega tiskovnega zakona je tak, da resno ogroža obstoj in možnost izdajanja vsakega lista, s tem pa tudi ekzistenco časnikarjev in tiskarskih delavcev. Tiskarji so pomen in dalekosežnost novega zakona jako dobro razumeli in so prišli na shod v jako lepem številu, časnikarji pa, ki so sami najbolj prizadeti, so prišli samo štirje! Tako se vedno ponavlja stara stvar, da je slovenska inteligenca jako mrtva, in tudi mora biti mrtva, ker ji manjka tista trdna opora, ki ji pravimo denar. Revni ljudje so povsod obojeni na molk in na ponižno službovanje.

Izvrstna opazka. »Slovenec« je pretekli teden označeval hrvaško republikansko stranko vedno s kratkico H»R»SS in ne kot navadno s HRSS. S tem, da je postavljaj črko R v znak navodnic (»«), se je hotel ponorečevati iz republikanstva Hrvatov, češ da so svoje republikanstvo za vse večne čase zatajili. Na tak način pa bi se mogel iz Hrvatov

ponorečevati le zagrižen republikanec, nikakor pa ne okosteneli monarhisti, katerih glasilo je »Slovenec«, kajti monarhisti bi morali biti kvečjemu le veseli, da se kakšen republikanec izpreobrne v monarhista. Z ozirom na neumestno zbadanje hrvaških republikancev od »Slovenčeve« strani je priobčil »Narodni dnevnik« 4. aprila sledečo jako umestno opazko: »Glasilo SLS ne piše več HRSS, temveč H»R»SS, da tako opozarja na monarhistično orientacijo radićevcev. — Ali je mar »Slovenec« republikanski list?«

aKj pa hočejo? »Slovenec« in »Domoljub« se neprestano zaletavata v osebo g. Prepeluha. Nikdar pa ne pove niti »Slovenec« niti »Domoljub«, kaj pravzaprav hočeta od njega! Ali hočeta, da samo g. Prepeluh osebno ne sme biti republikanec, vsi drugi prebivalci Slovenije pa smejo biti? Ali pa hočeta, da v Sloveniji sploh ne sme biti nihče republikanec? Ali smejo samo voditelji SLS na svojih shodih pri zaprtih vratih govoriti, da so republikanci?

Odgovor na poziv. »Domoljub« nas v svoji zadnji številki graja, češ da se zaletavamo v Slovensko ljudsko stranko in jo dolžimo, da je SLS pri volitvah nastopala proti republikancem nasilno in z lažmi. Na to nas »Domoljub« poziva, naj svoje trditve dokažemo. — »Domoljubovemu« pozivu odgovarjamo z vljudno prošnjo, naj preberejo gospodje one zadnje številke »Slov. Republikanca«, ki so izšle koncem volilne dobe in po volitvah. Ako mu pa še to ne zadostuje, naj se oglase gospodje pri naši upravi, kjer jim bomo dali lepo kopico dopisov o volilnih lažeh SLS iz vseh krajev Slovenije na vpogled. Ako jim pa še to ne zadostuje, naj preberejo še enkrat zadnjih 20 števil »Domoljuba« in naj posebno natančno pogledajo, kaj so pisali o slovenskih republikancih. V »Domoljubu« samem bodo našli največ laži o nas, če znajo gospodje sploh še razločevati resnico od laži in od svojih fantazij.

Kratek odgovor. Na vprašanje, kdaj bomo nehali napadati časopisje SLS in politične voditelje SLS, odgovarjamo: kedar bodo začeli govoriti in pisati to, kar je res. Proti lažem in obrekovanjem se bomo branili, dokler se bomo mogli!

Tako? V parlamentu je rekel neki poslanec SLS, da slovenska duhovščina ni prav nič uplivala na volitve — Kaj pa pismo g. župnika Hitijsa na Turjaku?

»Pokopana« republika. Ljubljanski »Narodni dnevnik« piše z ozirom na novi položaj sledeče: »V sila težki situaciji pa bodo slovenski radićevci (= republikanski) poslanci, ker bo med njihovimi pristaši razočaranje vsled pokopane republike posebno silno.« Na to odgovarjamo, da prvič »razočaranje« med slovenskimi republikanci zaradi »pokopane« republike ne bo nič »silnejše«, kakor n. pr. med hrvaškimi republikanci, ker oboji vedo, da monarhijo priznati še ne pomeni monarhizem za večne čase odobravati in zato vprašanje o republiki ni izginilo z dnevnega reda, ampak je samo odloženo. Vprašanje republike za nas ni taktično vprašanje, s katerim bi se lovili od časa do časa mandati, ampak principijelno vprašanje, ki ne zgine z dnevnega reda, čeprav se ga za nekaj časa odloži, kakor tudi vprašanje revizije mirovnih pogodb za Nemce ni izginilo z dnevnega reda, čeprav je bilo za dolgo časa odloženo.

Št. Jakob v Slov. Goricah. Čudni ljudje so v SLS! V narodni skupščini je govoril poslanec, g. dr. Hohnjec, da so se v Sloveniji vršile volitve dne 8. februarja 1925 pod terorjem Narodnega bloka in da se agitacija ni vršila od SLS z verskimi pripomočki. Potrditi moramo, da so se vršile volitve pod terorjem ne samo Narodnega bloka, ampak tudi od SLS, in res je, da so se volitve vršile s cerkveno po-

močjo za SLS. Nobena stranka ni imela toliko shodov v našem okraju kakor SLS, posebno je bilo zabranjeno zbiranje SRS. Naš župnik je imel v naši fari nič manj kakor 17 shodov, ta duševni pastir, je agitiral od hiše do hiše, od moža do moža in marsikatero neokusno stvar je natvezil narodu. Na dan volitev je imel pridige kakor po navadi, maša je minula hitro, ker se mu je mudilo na volišče. Ali to ni agitacija, če je prepredil našemu vrlemu somišljeniku tov. Ignaciju Ognerju, da ni smel biti čuvar naše skrinjice, ker ni bil pri vložitvi liste vpisan, kljub temu, da je predsednik volišča to izrečno dovolil? Pa pravijo: »Mi ljubimo bližnjega kakor sami sebe«. Mi bi samo želeli, da bi g. župnik zopet šel od koder je prišel, ker mi smo ga do grla siti! — **Zavedni republikanci cele fare.**

Letni živinski sejem v Št. Jerneju na Dolnjiškem se vrši 14. aprila, v torek po Veliki noči.

Poizkusiti in prepričati se, je nujna stvar. Veliko naših gospodinj je še, katere zadnji čas se niso poizkusile naše prave »Kolinske cikorijske«, ki je zelo izborni pridelan kavi. Priporočamo vsem, da poizkusijo in zahtevajo izrečno »Kolinsko cikorijsko«, ki je vrlo dobra, štedljiva in zdrava. Ta domači izdelek naj ne primanjkuje v nobeni naši rodbini.

Opomin: Stranke, katerim smo poslali knjižico »Vodnik po Ljubljani« v pogled, vljudno prosimo, naj nam blagovolijo znesek nakazati ali pa knjižico vrniti. — Komite državnih uradnikov Ljubljana, Emonska cesta 10.

Darovi za tiskovni sklad: F. P., Ljubno Din 8.—, F. C., Ljubno Din 8.—, A. S., Ljubno Dn 8.— Vsem najljubša zahvala. Somišljeniki, spomnite se ob vsaki priliki našega lista in nabirajte darove.

Zadružna knjižnica. Zopet sta izšla dva zvezka te poučne knjiž-

nice. **X. zvezek** prinaša izrpen popis o zgradbi stanovanjskih hiš. Obče koristna stanovanjska in kreditna zadruga »Stan in Dom«, o kateri obravnava šesti zvezek Zadrugne knjižnice, se resno peča s svojo namero, da začne zidati za svoje člane hiše in stanovanja. Spis o zgradbi stanovanjskih hiš je izšel iz teh namer. Je prav poučen in zanimiv, ker se dotika podrobno: kako naj se zida, da bo po ceni in dobro! — **XI. zvezek** pa prinaša pravila »Delavsko-kmetijske prosvetne in podporne jednote« ter informativen uvod, zakaj se ta ustanavlja. Snovatelji, ki pripadajo različnim strankam (glavno socialističnim in republikanskim) so mnenja, da je treba razširiti dobre knjige med narod. Ne take kot Mohorska družba, ampak boljše, ki bodo uvajale človeka v moderni svetovni nazor. Poleg knjig bo jednota po ameriškem načinu tudi dajala podporo v nesreči ali težki bolezni in po smrti svojcem. Namera res dobra. Našim čitateljem prav priporočamo ta zvezek, da preštudirajo pravila in namen. Vsa pojasnila se dobe tudi pri našem uredništvu.

»Pod lipo«. Naše čitatelje opozarjamo na ta zadrugni mesečnik, ki je izborno urejan. Zlasti so poučni članki o demokraciji in o liberalizmu; podajajo miselni razvoj do francoske revolucije in preko nje do sedanjega časa. Tuje, ali splošno rabljene besede, so pod članki lepo pojasnjene. »Pod lipo« stane Din 36 na leto. Naroča se: Pod lipo, Ljubljana, Prule 15.

Idejni predhodniki današnjega socializma in komunizma. Pod tem naslovom je izšel I zvezek Socialno politične knjižnice v Zadrugni založbi v Ljubljani. Knjigo je napisal **Abditus**. Za vsakega, kdor se peča z javnimi vprašanji in kdor hoče razumeti politiko sploh, je ta knjiga neprobitna. Priporočamo jo. Dobi se tudi potom naše uprave.

Za domač vrt zadostuje že par kvadratnih metrov prostora. Dobro je, če odberemo za vrt kolikor mogoče solnčen prostor. Določeni prostor globoko prekopljemo, da je zemlja prav drobno zrahljana. Za vrt je treba zemljo dobro pognojiti, vendar pa gnoja ne smemo podkopati pregloboko. Ko je zemlja prekopana, jo razdelimo v grede, daljše ali krajše, široke pa navadno nekaj nad en meter. Med gredami utremo ozke stezice, da lahko sezemo na vsako gredo do sredine od obeh strani. Grede potem poravnamo z grabljami, da je vrhna prst popolnoma zdobljena. Na tako pripravljeno gredo posejemo razna semena. Različna zelenjadna semena dobimo lahko pri svojih sosedih ali pa jih nakupimo v semenskih trgovinah za mal denar. Danes prodajajo semena skoraj vsi trgovci na deželi.

Prva spomladanska setev je solata, takozvana berivka. Istočasno z berivko sejemo tudi ono solato, ki jo pozneje presajamo. Za presajanje je najboljša takozvana »ledena solata«, ki napravi velike, košate glave. Da si ohranimo solato do zanjega, sejemo ledenko vsakih 14 dni, da imamo vedno dovolj sadik na razpolago.

Ledenko sejemo do meseca maja. Sredi maja pa začnemo sejati zimsko solato ali endivijo. Tudi od te posejemo vsakih 2—3 tedne nekaj, da imamo dovolj sadik do pozne jeseni. Ko pa pritisne hlad, endivijo pobereemo in zakopljemo, ter si jo tako lahko ohranimo do spomladi.

Istočasno s solato posejemo peteršilj, korenje, por, zeleno in druge pridelke za kuhinjo. Čebulček sadimo lahko jako zgodaj, ker je zelo trpežen. Ravno tako posejemo seme zelenih kolerabe, spinače in raznih vrst zelja. Tudi ta semena ne sejemo vsa naenkrat, ampak vsake 2 do 3 tedne nekaj, da imamo vedno dovolj sadik na razpolago od onih rastlin, ki jih je treba presajati.

Razen zelenjave posejemo in posadimo na posebno gredico lahko nekaj cvetlic, čeprav priprostih. Vsak cvet na domačem vrtu veseli oko.

Vrtno rastline je treba seveda ob suši dobro zalivati. To je ravno

prednost vrta pred njivo. Vrt ne sme nikdar trpeti suše. Kdor svoj vrt pridno zaliva, ga čisti plevela in ga sploh neguje kakor zasluži, bo imel od par metrov vrta več dobička kakor od velike njive.

Skoraj poldrugo milijardo dinarjev je vlada izdala brez odobrenja parlamenta v času, ko parlament ni zboroval. To je razvidno iz zakonskega predloga v dvanaestih, kjer vlada zahteva od parlamenta naknadno odobritev za te velikanske izdatke. Večino denarja je vlada porabila za vojaške namene in pa za volitve. Vladna večina je izdatke odobrila.

Gospodarski položaj v Sloveniji se vedno bolj slabša. Kdor gre danes na kakšen živinski semenj, opazuje, kako cene živine vedno padajo. Živina pa je eden glavnih virov dohodkov za slovenske kmete poleg lesa. Živino pa morajo kmetje prodajati, da plačajo davek in vesel je lahko tisti, kateremu ostane še nekaj dinarjev za delavce ali pa za obleko in čevlje. Ker pa kmetje nimajo denarja, praznujejo tudi trgovine. Pogled v katerokoli ljubljansko trgovino, zlasti sedaj pred prazniki, je jako poučen. Gospodarji slove ob svojih mizah brez dela, prodajalci pa zehajo, ker ne morejo prodati drugega kakor dolgčas. Nič boljši ni položaj v obrti in v industriji. Mali obrtniki so veseli, če imajo sami kaj dela, brez pomočnikov, pomočniki pa pohajajo okoli brez dela. Fabrike pa odpuščajo kar na stotine delavcev, ker ne morejo svojih nakopičenih izdelkov prodati. Posledice splošnega obubožanja se čutijo posebno na trgu z zemljišči in nepremičninami, kjer so cene padle skoraj za polovico v primeri s cenami, ki so bile veljavne še pred dobrim letom, čutijo pa se tudi na velikem številu tatvin in vlomov, ker ljudje ne morejo živeti v zemljo in v svoji stiski in lakoti jemljejo tam, kjer je še kaj. Tega položaja se danes vsi ljudje v Sloveniji zavedajo, samo davčna oblast ne vidi in ne razume, kam mora tako stanje dovesti.

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOVENSKIH REPUBLIKANECV.

Odgovorni urednik Oskar Schiller. Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Gospodarstvo.

Kmečki vrtovi.

Vrtnarstvo je v Sloveniji še vse premalo razvito. Kdor hodi mnogo po deželi, vidi še vedno mnogo hiš, ki jih obdaja prazna zemlja, kjer raste samo pusti plevel in suha trava, namesto da bi se okoli hiše ali

pa vsaj v njeni neposredni bližini širil vsaj skromen vrtiček.

In vendar prireditve malega domačega vrta in nobena posebno težavna stvar, in tudi ne velja ne veliko. Treba je samo nekoliko dobre volje in nekaj dela.

Svileni klobuke okrašene od 200- Din naprej v raznih ba vah prodaja **Mink Horvat, modistka, Ljubljana, S. aci trg 21.**

Nabiralec oglasov z naš list se sprejmejo. Zaslužek dober. Oglasiti se je v upravi Breg štev. 12.

Čez oddajate trg vino, gostilno, lokal, jav te naslov **„Posredovalcu“** Ljubljana, Sv Petra cesta 23.

Brošura **„Jugoslovenci, Slovani in Jugoslovani“** ki je najboljši politično-kulturni spis, kar jih je bilo napisanih po vojni, se dobi v upravi našega lista in stane s poštnino **1e 4 Din.**

Invalid išče posojilo 20. do 25.000 Din na dolžno pismo brez porošstva na 3 leta proti visokim obrestim. — Naslov v upravi.

Kupim: Dunajski in Ljubljanski Zvon, Kres, Slov. Bčelo, Slov. Glasnik in vse druge knjige **HINKO SEVAR** antikvariat knj garna Ljubljana, Stari trg 34

Naroči si kot Slovenec revijo **„Novi Zapiski“** letnik 1922 kompletne letnik, 10 zvezkov se še dobi v upravi našega časopisa in stane samo 10 Din.

„Ozor, krojač, ši ilja, nešivilje“ Kaj ti koristi kroj brez pouka? Z natančnim poukom, preizkušenega po vsakem modelu ga dobiš na željo ekspresno po pošti v KRUMNI SOLI, koncesionirani od ministrstva za trgovino in obrt. Ljubljana Židovska ulica štev. 5 Vsak mesec tečaji za krojače šivilje in nešivilje.

Ure Zlatnina **F. P. ZAJEC** optik LJUBLJANA, Stari trg 9 **Ščipalci Očala**

15letno jamstvo n jpopolnejši **Stoewer** šivalni stroj s pogrezljvim transporterjem (grabljice). Zenostavn m premikom je stroj pripravljen za **štepanje, vezenje ali šivanje.** **Ludovik Baraga, Ljubljana** Selenburgova ul. 6, I. nadstr.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

r. z. z. o. z. v Ljubljani, — Telefon št 9.

Mestni trg štev. 6.

Jamstvena glavica za vloge znaša že **nad 11 milijonov Din.**

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun se obrestujejo po **8%**

Vloge z odpovednim rokom višje po dogovoru.

Izvenljubljanskim vlagateljem so na razpolago položnice, da nimajo s pošiljanjem denarja nikakih stroškov.

Posojila daje le proti popolni varnosti, proti vsaj trikratnemu kritju na vknjižbo in na porošstvo.

Inkaso faktur in menic. Trgovski krediti.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani reg strova: a zadruga z omejeno zavezo **Aleksandrova cesta 5** Ustanovljeno 1898 **Telefon št. 367**

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri brez vsakga odbitka.

Komisijsko trgovino in trgovsko agenturo obavlja **„Posredovalec“** Ljubljana, Sv. Petra cesta, štev. 23.